

Házad Ékessége

A templom fényei. I.

Isten népénél, az igaz Isten tiszteletében mindig nagy szerepe volt a világoasságnak. Az Ószövetségben, a templom udvarán bemutatott áldozatoknál a természetes világoasság fényénél dicsérték Istent. A szent sátorban, egy állandóan égő hétágú mécsstáró jelezte Jahve közelségét. Elkészítésének isteni parancsáról pontos leírást ad Mózes II. könyve. (25,31) Salamon királya jeruzsálemi templom számára 10 ilyen mécsstártót csináltatott.

Jézus mennybemenetele után a házaknál végzett keresztény istentiszteleteken a megszokott házi világítók világítottak. (ApCsel 20,7) Az üldözések miatt föld alá szorult Egyházban az istentiszteletek alkalmával olajmécsesek, gyertyák, fáklyák fényénél mutatták be a Szent Áldozatot. Abban az időben ezeknek a fényforrásoknak gyakorlati jelentőségük volt.

Az üldözések megszűnése után, a keresztény templomok építésével, a mécsesekre gyertyákra gyakorlatilag szükség már nem volt. Mégsem kerültek ki az egyházi használatból. Használatuk szimbolikus jelentőséget kapott. A mai templomokban az istentiszteletek végzésénél szükséges fényt elsősorban Isten természetes világoassága, az ablakokon beszűrődő napvilág adja. A templomok falait több kisebb-nagyobb ablak töri át a világoasság beáramlására. Bár a templomokban a természetes fény mellett évtizedek óta az elektromos fényt alkalmazzák, az Egyház előírásai folytán a viaszgyertya használata is kötelező. Legalább két égő gyertyát kell tenni az oltárasztalra. Gyertyának kell égni az előkészületi asztalon. Gyertyákat gyújtunk az ikonosztázió szentképei előtt, a szentek képei, az ünnep, vagy a templom címünnepének ikonjai előtt vagy mellett. ugyanezek mellett előfordulhatnak láncan függő vagy talpon álló olajmécsesek is. (A viaszgyertya és az olajmécses anyagairól egy másik cikkben szeretnék említést tenni.)

Főpapi liturgiákon a di- és trikérionban égő, Szentháromságot, Krisztus két természetét jelképező gyertyákkal kapnak áldást a jelenlevők. Ugyancsak a megvilágosító Krisztust jelképező gyertyával ad áldást a pap az előszentelték liturgiáján. A veszemeyei és liturgiai körmeneteknél az oltárszolgák égő gyertyát visznek a körmenet elején vagy a pap előtt. Égő

gyertyával tiszteljük meg az evangélium felolvasását, vagy a Szent Titkok kiosztását az ambonon.

Mint fontos fényforrást kell megemlítenünk a templom mennyezetéről lecsüngő több égő gyertyától fénylő, nagy, kör alakú díszes csillárt a hajóban.

A gyertyákat különféle alakú, magasságú tartóra helyezik, és úgy állítják oda rendeléti helyükre. Léteznek egykarú vagy az u.n. szent számok mintájára többkarú gyertyatartók. Kétágú: Krisztus természetei, 3-ágú a Szentháromság, 5-ágú Jézus szent sebei, 7-ágú a Szentlélek ajándékai, 12-ágú az apostolok számának emlékéire. A gyertyatartók magasságának részben gyakorlati jelentősége van. Részben jelenti azt a lelki emelkedettséget, ami alapján a hit fénye világít mindenkinek akár otthon, akár az egész világnak.

Mi a jelentősége ezeknek a fényeknek a templomban, az Istentiszteletek alkalmával? A fény a templomban mindenekelőtt a mennyei, isteni fény jelképe. Főleg Jézus Krisztust jelenti. Ő ezt nyilatkozta Magáról: „Én vagyok a világ világoassága.” (Jn 8,12) A hitvallásban ezt valljuk Róla: Ő világoasság a világoasságtól. Szent János így nyilatkozik: „Ő igaz világoasság, Aki megvilágosít minden e világba jövő embert.” (1,9) A templomi fények eszünkbe idézik tehát a különleges, nem anyagi, teremtetlen, háromsági fényt.

A templom mennyezetéről lebecsátott, nagy fénytől ragyogó csillár, sok fényességgel jelenti a mennyei Egyházat, a hit fényével megvilágosított mennyei lakosokat, akiket megszentelt a Szentlélek kegyelmi ajándéka, akik lángolnak az Isten iránti szeretet tüzeitől, akik elválaszthatatlanul együtt tartózkodnak a mennyek országának világoasságában. Ezt a fényes csillárt felülről, a templomnak abba a részébe engedik le, ahol összegyülekezett a földi Egyház. Összegyűlt, hogy lelkileg a magasba törekedjék, mennyei testvéreikhez. Így, a mennyei Egyház megvilágítja fényével a földi Egyházat, és elúzi tőle a sötétséget: ez az értelme a magasról lecsüngő ragyogó csillárnak.

A fény: Krisztus a világ világoassága eszünkbe juttat egy másik fényt is: a keresztény emberek mint a gyertyatartóra helyezett világítónak fényét. Olyan legyen a keresztény ember életének keresztény világoassága, hogy azt látva, az emberek dicsérik Istent. (Mt 5,14) A gyertyatartókra vonatkozólag nincs külön egyházi előírás. Természetesen legyen tiszta, Isten templomához és oltárához legyen illő és méltó. Ugyanez mondható el a gyertyákra is. Szimbolikus jelentősége miatt megérdemli a figyelmet és törődést.

